

ISZÁNTÓUL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre ..... 10 k.
Negyedévre ..... 4 "
Helyben házhoz hozva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 "
Videkre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hét napján és
Énnap után napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok visszaszá-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XI. évfolyam 182. szám.

Nagyvárad. Csütörtök 1915 augusztus 12.

Kelet-Galiciát őrítik az oroszok.

Budapest, augusztus 11. (Saját tud.) Kopenhágából jelentik: **Kelet-Galiciának az oroszok általi kiűrését közlik a tudósítások. Brodyban a polgári hatóságot feloszlatták.**

A Tiedente szerint Pétervárott a hangulat kétségbeesett. Naponként érkeznek menekülők a nyugati kerületekből, amiből a szövetségesek gyors előrenyomulására következhetnek.

Angol elismerés Németországnak.

Budapest, augusztus 11. (Saját tud.) Londonból jelentik: A Morninpost elismeri, hogy Németország szervezetségével és a háborúhoz való hozzájárulásával csodákat művel.

7 millió az oroszok vesztesége.

Budapest, augusztus 11. (Saját tudósítónktól.) Szofiából jelentik: A Kombannak jelentik Pétervárról. **Az oroszok vesztesége a háború kitörése óta hét millió. Ujabban két millió embert hívtak be. Éjjel-nappal vonatok mennek Breszt-Litovszk-felé katonasággal telve. Ugy látszik, hogy a cári uralom utolsó napjait éli.**

Mitau az oroszoké?

Budapest, augusztus 11. (Saját tud.) A Lokalanzeiger jelenti Pétervárról: A Nowja Remja azt állítja, hogy Mitau ismét az oroszoké és német offenzívát Rigánál megállították.

Ez az orosz állítás sok kétséget hagy maga után.

Lengyelország visszaállítása.

A lengyel nemzeti bizottság felhívása.

Bécs, augusztus 11. A Krakóban megjelenő Cas és Nova Reforma napilapok közlik a legfelsőbb lengyel nemzeti komité felhívását, a melyet Javorszki László elnök irt alá. Varsó elfoglalása, — mondja a felhívás — Varsónak az orosz járom alól való megszabadulása a lengyel társadalomban egységes érzelmeket kelt fel. A lengyel államrezon egyrészt az Oroszország ellen való harcot parancsolja, másrészt a lengyel államot jelöli meg mint a lengyel törekvés és munkálkodás célját. A legfelsőbb lengyel nemzeti komité megvalósította és megvalósítja ezt a programot, mert rendületlenül meg van győződve, hogy Lengyelország jövője csakis a nyugattal kapcsolható össze.

A lengyel állam határaitól a háború befejezése előtt beszélni nem reális politikusok dolga. Azt azonban meg kell állapítani, hogy az osztatlan királyságnak az osztatlan Galiciával való egyesítése szolgál alapul a lengyelek törekvéseinek. Kívánjuk — mondja tovább a felhívás — olyan erős szervezet létesítését, a mely a győztes hatalmak kormányainak lehetővé teszi, hogy ezzel a szervezettel mint a nemzet reprezentánsával tárgyalhasson és hogy másrészt ennek a szervezetnek a szava a lengyel nemzet szavának súlyával birjon. Feszült érdeklődéssel, várjuk a pillanatot, hogy a királyság megnyilatkozzék, az akciót kezébe vegye és Varsóval, Lengyelország szívével a nemzet élére álljon.

Riga elfoglalása előtt.

A franciák a téli háborúban biznak.

A párisi Figaro Riga küszöbön álló elfoglalásáról azt írja, hogy a németeknek ez a hadsikere előrelátható volt, mert Riga megszállása nem a német hadmozdulatok célja, hanem ezeknek a következménye. Riga, éppen úgy mint Varsó, nem ütközet következtében, hanem régen megkezdett hadmozdulatok eredményeképpen fog elesni. A várost tehát tartani fölösleges, vagy veszedelmes. Az ember most már csak azt kérdezheti, vajjon Below tábornok hadseregének különálló független missziója van-e azaz megáll-e a hadsereg a gazdag litván tartomány meghódítása után, vagy pedig szoros összeköttetésben van a Lengyelországban operáló hadsereggel? A nagy francia ujság szerint ez utóbbi esetben a gigászi hadművelet célja az, hogy **az oroszokat Breszt-Litovszk és a Nyemerononai közé zárják be.** A Figaro most már minden reményét a három hónap múlva beálló téli időjárásba veti.

Görögország és a négyesszövetség jegyzéke.

Berlin, augusztus 11. A Berliner Tageblatt athéni táviratot kapott. A távirat szerint 8-ikán délben Athénben háromórás minisztertanács volt, hogy eldöntésék, milyen választ adjanak a négyesszövetség jegyzékére. Hir szerint a válasz két lényeges pontra helyez főképpen hangsúlyt. Az egyik az, hogy a négyesszövetség nagy jogtalanságot követ el, amikor a jóakaratan semleges Görögországot ellenfele javára meg akarja rabolni.

A másik pedig az, hogy a négyesszövetség folytonosan nehézségeket okoz a semleges kis nemzeteknek és megsérti azt az elvet, amelyet a háború elején proklamált, hogy mindig a kis nemzet szabadságát és érvényesülését fogja szem előtt tartani. Amennyire ez a négyesszövetség hatalmában van — úgy ígérte — ezt az elvet stratégiai és diplomáciai alapon épségben fogja tartani. Teljesen lehetetlen, hogy Görögország Bulgáriának területet átengedjen és a görög kormány ennek az okait bővebben nem fejti ki, miután a négyesszövetség államai ezeket az okokat ugyis eléggé ismerik. Görögország válasza teljesen független Bulgária és Szerbia választától.

Az athéni kormány kérdészködésére, hogy Nis mit felelt, vagy mit akar felelni a négyesszövetség jegyzékére, még nem jött válasz.

Folytatjuk az oroszok üldözését.

Budapest, augusztus 11. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér.

A Wieprezen át előrenyomult osztrák-magyar csapatok tegnap elűzték az ellenséget a Rocktól északnyugatra elterülő vidékről és folytatták az üldözést északkeleti irányban.

A felső Tysmienica és a Bug között, ahol az oroszok az Ostrow-Uchrusk vonalon újból szilárdul megvetették lábukat a szövetségesek, támadása folyamatban van.

Északkeleten egyébként semmi ujság.

Ujabb olasz kudarcok.

Budapest, augusztus 11. (Hivatalos.)

Olasz hadszíntér.

Az olaszok tüzérségi és támadási tevékenysége a tengermelléki arcvonalon tegnap újból nagyobb terjedelmet öltött. A doberdói fensik szélén Monfalconétól keletre nagyobb ellenséges erők megtámadták állásainkat.

Ezen állások elkeseredett harcok után kivétel nélkül birtokunkban maradtak. A visszavert ellenségnek főleg oldalról jövő tüzérségi tüzelésünk súlyos veszteségeket okozott. A nyugat felé kiugró fensik-rész ellen intézett két támadást már tüzérségünk elfolytotta.

A görzi hídfővel szemben az olaszok megkísérelték, hogy Pwmanál Madigaiszkig előreküzdjék magukat. Innen kézi gránátokkal üztük el őket.

Egy, a sötétség leple alatt Zagoránál (Plavától délkeletre ellenünk intézett ellenséges támadás épúgy kudarcot vallott, mint a tegnapelőtti. A karinthiai és a tiroli határterületen a helyzet nem változott. Höfer.

Mekkora erő áll a Dardanelláknál?

Berlin, augusztus 11. (Saját tudósítónktól.) Párisból jelentik Hágán át, hogy a Dardanelláknál a franciák és angolok százezer embert szállítottak partra s hatvan hadihajót összpontosítottak. Ez az óriási erő a törökökkel szemben, a kik pedig a Kaukázusban, a Szezi csatornánál és Mezopotániában is harcolnak, tehetetlennek bizonyult.

A semleges Balkán. Mivel csábitják Bulgáriát?

Bukarest, augusztus 11. A Minerva szófiai tudósítójának jelentéseiből az entente legújabb akciójának keretét s az átnyújtott négy jegyzék formai szerkezetét a következőképpen lehet összefoglalni:

A jegyzék felsorolja azokat a csábitó ígéreket, amelyek az illető állam aspirációjának megfelelnek, végül valamennyi vitás kérdés megoldása céljából fölveti a balkán konferencia eszméjét.

A tudósító hitelesnek jelzett, entente-forrásból eredő közlése szerint a Bulgáriának adott válasz a következő pontokat tartalmazza:

1. Szerbia a Vardarig terjedő területet Isztip és Kocsána városokkal egyetemben azonnal átengedi Bulgáriának s ezt a területet Bulgária nyomban meg is szállhatja.

2. A Vardaron túl levő területet csak a háború után adja át Szerbia, de az átengedést a négyesszövetség garantálja.

Nem lesz új balkáni szövetség.

München, augusztus 11. A pétervári lapok egyértelműen kijelentik, hogy mindazok a hírek, amelyek antant érdekében beavatkozó új balkáni szövetség megalakulásáról szólnak, nem egyebek ostoba illúziójánál. A Balkánon a politikai viszonyok még most bonyolultabbak, mint Olaszország beavatkozása előtt. Athénben, Nisben és Bukarestben most egészen más nézőpontból nézik a közös akció hasznát, mint az esz-

3. A vitás terület dolgában, amelybe tehát Üszküb is beletartozik, Szerbia és Bulgária Oroszországot ismeri el bírónak, amely a vitás kérdést a területi egyensúly elve alapján fogja eldönteni.

4. Bulgária elfoglalhatja Tráciát az enosz-midai vonalig.

5. Ennek fejében Bulgária kötelezi magát, hogy elősegíti a Dardanellák elfoglalását és ebből a célból háborút üzen Törökországnak.

6. A négyesszövetség hatalmai kölcsönösen támogatják Bulgáriát.

A mi a bolgár-török viszonyt illeti a javaslat teljesen szabad kezet enged Bulgáriának.

A jegyzéket a múlt esütörtökön, augusztus ötödikén este hét órakor adták át.

tendő elején. A balkáni érdekszférák elhatárolása most nehezebb, mint bármikor. A balkáni államoknak az antanttal szemben támasztott igényei, még a pénzügyiek is, oly óriásiak, hogy kielégítésükre még gondolni sem lehet. Ezért Pétervárott állandóan számolnak azzal, hogy Bulgária ultimátumot intéz Szerbiához, minthogy Szerbia a dunai hajózás ügyében hozzá intézett jegyzéket válasz nélkül hagyta.

Cruppi Bukarestben.

Bukarest, augusztus 11. Cruppi, volt francia miniszter ideérkezett és néhány nap óta sűrűn látogatja a politikusokat és a szerkesztőket. A Dimneala tudósítója előtt úgy nyilatkozott, hogy Bukarestből Pétervárra utazik. Nincs politikai küldetése, csak a viszonyokról akar tájékozódni.

Boroevics dicséri az isonzói hőseket.

A sajtóhadiszállásról jelentik: Boroevics tábornok, hadseregparancsnok következő szavait elérzékenyülve, szelében beszél a fronton:

— Minden katonám, a ki végigküzdötte a görzi csatákat, megérdemel egy vitéségi érmet. Ha ellenségeinket leverve hazamegyünk legnagyobb dicsőség lesz, ha valaki az Isonzo hadsereg közvitézének mondhatja magát.

Fognak az olaszok.

Róma, augusztus 11. (M. T. I.) Hivatalos közlemény szerint behivattak az összes kerületekben az 1887. évfolyam első és második kategóriájú gránátosai, az 1886. évfolyam sorgyalogsága és alpinii, az 1877. évfolyambeli alpini népfölkelők, az 1885. évfolyambeli parti- és vártüzérség, az 1877. évfolyambeli népfölkelők és vártüzérség, az 1876. évfolyambeli gránátos, bersaglieri és gyalogsági népfölkelés. Mindezek az évfolyamok augusztus 14 én vonulnak be.

A Giornale Ufficiale Militara szerint az 1876. évfolyam behivottaiból a népfölkelés újabb osztályait fogják képezni.

Salandra tanácskozásai.

Berlin, augusztus 11. A Stampa jelenti, hogy Salandra miniszterelnök a legközelebbi napokban ismét a frontra utazik, hogy az olasz királlyal és Cadorna tábornokkal, a vezérkar főnökével tanácskozzék. Ezeket a tanácskozásokat a rendkívül komoly nemzetközi helyzet tette szükségessé. Az olasz miniszteriumokban egyebekben élénk munka folyik, bár egyes miniszterek rövid időre el is távoznak az olasz fővárosból, hogy kipihenjék fáradalmaikat.

Tengeri harcok a rigai öbölben.

Berlin, augusztus 11. (Hivatalos.) Keleti tengeri haderőnk augusztus tizedikén megtámadta az Aland sziget tengerbejáratánál fekvő Utó szigetet. A bejáratot elzáró orosz tengeri haderők közül egy Makarow osztályhoz tartozó páncélos cirkálót visszavonulásra kényszerítettünk és több jó találat elhallgattattuk. Az ellenséges partüteget. Ugyanaznap más német cirkálók a rigai öbölből üzték vissza azon torpedónaszádokat, amelyek Zernelnél az öböl bejáratánál mutatkoztak. Egy ellenséges torpedózuzón tüzvészét észleltünk. Ellenséges tengeraltjárók ismétellen megtámadták hajóinkat, de összes kilőtt torpedói célt tévesztettek. Hajóink sem meg nem sérültek, sem veszteséget nem szenvedtek. Behnke. (Min. elnökségi sajtóosztály.)

A város közönségének liszt-ellátása.

Tanácskozás a városok kongresszusán.

A város közönségének a következő 12 hónapban szükséges gabona, illetve liszttel való ellátása tárgyában tudvalevőleg Nagyvárad város törvényhatósága akként határozott, hogy a város gondoskodik a szükséges gabonáról, egyben pedig kérte a liszt-ellátásra nézve az egyedárusítás jogát, továbbá kérte a bevásárlási időnek szeptember 15-től való meghosszabbítását.

Ezen határozattal a város nem csak nagy felelősséget, de nagy körültekintést igénylő óriási munkát vállalt magára, mert a város közönségének 12 hónapra szükséges termény beszerzése két irányban is erős kockázattal jár. Először is rövid a szeptember 15-iki bevásárlási határidő, s az egész évi szükséglet beszerzésére a tőke és kamat oly horribilis összegre rug, hogy annak megszerzése igen nehéz. Továbbá nagy nehézséget okozna az óriási mennyiségű gabona elhelyezése, gondozása, a romlás által előállható veszély.

Erős kockázat áll be továbbá az esetben, ha a háboru véget ér, s konkurenciát csinál a beözönlő gabona, amikor a város nyakán maradna a közönség ellátásának biztosítására beszerzett gabona.

Mivel ezek a kérdések nemcsak Nagyvárad városát, hanem az összes városokat mélyen érintik, a városok kongresszusának választmánya Budapesten ülést tartott, hogy megbeszéljék ezeket a kérdéseket, valamint a lisztgyedáruság biztosításának ügyét s egyöntetű megállapodásra jussanak a teendő lépések tekintetében.

Az ülésen *Bárczy István* budapesti polgármester elnöklöte alatt a választmány tagjai, köztük *Lukács Odön* főjegyző, mint egyik titkár és meghívás folytán *Rimler Károly* Nagyvárad város polgármestere.

Alapos megvitatás után elhatározták, hogy egyöntetűleg kéri a vásárlási határidő kitolását és azt, hogy az a város, amely kívánja, élhessen a liszt-egyedáruság jogával.

Lukács Odön főjegyző a tanácskozás során kifejtette, hogy szeptember 15-ig, esetleg a későbbre kitolt határidőig a városoknak meg kellene vásárolni az egy évre szükséges egész termény mennyiségét; eltekintve a dolog pénzügyi részétől, nem is tudják elraktározni az óriási mennyiségű készletet. Viszont azonban előállhat a veszély, hogy ha nem szerzi be a város az egész évi készletét, az a veszély, hogy hátha nem kap a város a további időre búzát? A kormány nyújtson valamely biztosítékot arra nézve, hogy amely város akadályozva van az egész évi szükséglet előre és egyszerre beszerzésében, a szükséges terményt a szükséghez képest időről-időre megkaphassák.

Ennek a felvetett indítványnak a helyességét mindannyian elismerték, de egyelőre nem határoztak.

Nagyvárad város polgármestere és főjegyzője azonban ebben a kérdésben tárgyalásokat folytattak és pedig az erre leghivatottabb faktorial, a Hadi termény részvénytársasággal, amelynek éppen az adná meg a

létjogosultságát, hogy a beszerzés és elhelyezés körül segélyre legyen a városnak.

A Hadi termény részvénytársasággal folytatott tanácskozásnak van is némi eredménye. A részvénytársaság ugyanis hajlandó, egyelőre 3 hónapra, elvállalni Nagyvárad város gabonaszükségletének beszerzését és beszállítását, de egy teljes évre nem vállal kötelezettséget. Ha azonban a viszonyok nem gátolják, biztosítja a várost, hogy minden hónapban kiegészíti a 3 havi készletből elfogyasztott mennyiséget s ezáltal a város mindég rendelkeznie a 3 hónapra szükséges gabonával. Erre nézve ma, vagy holnap meg is érkezik a Hadi termény részvénytársaság írásbeli ajánlata.

A polgármester és főjegyző tárgyalta továbbá a budapesti Hungária bankkal, amely hajlandó Nagyváradnak az egész évi szükségletét akár gabonában, akár liszt alakjában a mindenkori szükséghez képest biztosítani.

Kilátás van továbbá arra, hogy a város gabonaszükségletének biztosítására egyik nagyvárad nagyobb pénzintézet is ad be ajánlatot a városnak.

Kapcsolatosan megírjuk, hogy illetékes helyről felkértek annak közlésére, miszerint a nagyvárad Tisztviselők szövetkezete csak a szövetkezet tagjai részére fogadhat el megrendeléseket a liszttel való ellátására s nem szövetkezeti tagok részére sem gabonát nem vásárolhat, sem lisztre megrendeléseket nem fogadhat el és egyáltalában nem tagok részére lisztet sem árusíthat.

Biharvármegye a király előtt.

A rendkívüli közgyűlés határozata.

Kik lesznek a küldöttség tagjai?

Biharvármegye törvényhatósága tegnap rendkívüli közgyűlésen foglalkozott a király elé küldendő küldöttség ügyével. Délelőtt 11 órakor a törvényhatósági bizottsági tagok tekintélyes számának jelenlétében nyitotta meg a rendkívüli közgyűlést *Miskolczy Ferenc* főispán.

A gyűlés megnyitása után pár perccel megérkezett *Beöthy László* v. b. t. t., ny. kereskedelmi miniszter is.

A főispán megnyitó beszédében elsősorban rámutatott arra a mozgalomra, amit már a lapokból ismernek a bizottsági tagok és amely mozgalomnak az a célja, hogy a Felsége elé küldöttségileg járuljon és üdvözlje az uralkodót.

Baranyi András főjegyző felolvasta Budapest fő- és székváros ismeretes leiratát, melyben arra szólítják fel Biharvármegye törvényhatóságát, hogy szintén nevezze meg küldötteit.

Az átirat felolvasása után *Miskolczy Ferenc* főispán a következő szavakkal fordult a törvényhatósághoz:

Tekintetes közgyűlés! Mielőtt a közgyűlés határozná a küldöttségi tagok megválasztása tárgyában, indítványozom, hogy mondja ki a törvényhatóság, hogy a legnagyobb örömmel és lelkesedéssel kíván részt venni a küldöttségben. Indítványozom, hogy mondja ki a törvényhatóság, hogy Biharvármegye igazi lelki szükségét érzi annak, hogy a már egy év óta tartó világ-

háboru közepette az ország szeretetének, hódolatának kifejezést adjon. Indítványozom, hogy a törvényhatóság válassza meg a küldöttség tagjait. Hangsúlyozom, hogy a küldöttség 5 tagnál többet nem lehet és hogy a tagok diszmagyarban járulnak az uralkodó elé.

Keszthelyi Zoltán főjegyző terjesztette elő ezután az alispán indítványát a küldöttségi tagokra nézve. Az alispán

Miskolczy Ferenc,
Beöthy László,
Fráter Barnabás,
Bölonyi József,

Pallay Lajos, törvényhatósági tagokat javasolta megválasztatni.

A javaslatokat egyhangulag elfogadták s a határozatról jegyzőkönyvi kivonaton értesítik az érdekelteket.

Ezzel a közgyűlés véget ért.

Erőszakos katonák.

A katonai parancsnokság figyelmébe.

A Nagyváradon állomásozó idegen katonaság egyes tagjai ellen ismét panasz merült fel. A panaszok mind olyan természetűek, hogy azok egyáltalán nem alkalmasak arra, hogy az országosan ismert jóviszonyt, mely Nagyváradon a katonaság és a polgárság között fennállott, megerősítse.

Az utóbbi időben ugyanis egyes tisztek azzal az indokolással, hogy nincsenek megelégedve eddigi lakásukkal, egyszerűen nyakukba veszik a várost és új szállás után néznek. Természetesen erről az önkényes eljárásról a polgári hatóságnak semmiféle tudomása sincsen. Sőt nem lehet róla tudomása a katonai parancsnokságnak sem, mert az bizonyára nem engedne meg ilyesmit.

A lakás után néző egyes tisztek aztán néhol úgy lépnek fel a polgársággal szemben, hogy az egyáltalán nem fér össze a mai idők követelményeivel.

Tegnap p. o. több Olasz polgár jött hozzánk panaszszal, hogy ott tisztek jelentek meg és nagy hangon rendezkedve lefoglaltak egy-egy szobát. Sőt, mikor ismét megjelentek, hogy be is költözzenek a lakásba, akkor meg már egész háztulajdonosoknak érezték magukat.

— Ezt a szobát pakolják ki! A zongorát hordják ki innen. A szekrényt is vigyék ahova akarják. Üritsék ki egészen a lakást!

Jön egy másik tiszt. Ez már egy kicsit komolyabb. Ugyanazt a szobát ő is lefoglalja s a következő utasítást adja:

— Ne hordjanak ki a szobából semmit, csak egy ágyat tegyenek még be.

De jön egy harmadik is. Ez már tisztiszolgával jön és hozza a felszerelését is.

— Ah rendben van minden. Nekem csak reggeli kell!

Végül is nem tudván eligazodni a sok reflektáns óhaján a házigazda, kénytelen az első tisztnek megmondani, hogy: kérem én nem adhatom oda a szobámat, mert nem tudok hova költözni. Erre a hadnagy magából kikelve iszonyu dühbe gurulva valóssággal gorombáskodni kezd. Ez már azonban nem tartozik ide.

A dolognak a katonai ügyosztályon volt folytatása. A katonai ügyosztályon megdöbbenve vettek tudomást a történetekről és azt az utasítást adták a polgároknak, hogy egyszerűen zárják be a követelőző tisztek elől az ajtót. A történetekről pedig írásbeli panasztételre utasították a panaszkodókat.

Az érdekeltek ma írásban is megteszik panaszukat a katonai parancsnokságnál, amelynek tapintatos és erélyes intézkedése bizonytalanságát fogja állani az egyesek meg gondolatlanágából támadható kellemetlenségeknek.

Hol lehet ma uzsoramentesen megélni ?

Magyarországon semmiestre sem. Katonáink hősiességén kívül még egy dolog fogja ebből a világháborúból megragadni a jövő történetírójának figyelmét: az uzsora arcátlanlansága.

Ahogy nálunk egyszerre fölverték minden az árát, az egyszerűen gonosz mérénylet az egész ország ellen.

Drágább a ruha, az étel, az ital. Ami fogyasztási cikk, arra valósággal rávetette magát a közvetítők hada s mivel ebben a mindig mankó után kapkodó országban sok ember trüsszenteni sem tud vigéc nélkül, hát fölverték mindennek az árát a végtelenségig. Csak a napokban irtuk meg egy jámbor kolozsvári szarvas jószág történetét, mely néhány nap alatt Berettyóújfalui jutott, de addig 440 koronáról 1040 koronára szökött az ára. Miért? Mert közben pont tizenkét vigéc kezén ment keresztül s minden közvetítő kézen megragadt átlag 50 korona haszon.

Csodálatos dolog, hogy a háboru minden pályáról elvitt egy sereg értékes munkást, de a sokféle fölösleges közvetítő kéz csak megszorodott.

Érdekes a mi közvetítőink egyes nagyobb szabású akcióira külön is rámutatnunk. Vegyük például a cukrot. Magyarország tudvalevőleg egyike a legerősebb cukortermelell államoknak; termelésünk jó része — hathatós és drága állami támogatással — eddig külföldre ment. Most kivétel nincs — és még sines eukor. A nagy kereskedelem visszatartja a cukrot, pedig már sikerült ki-szűkölni a több mint 10 százalékos drágítást. Visszatartják pedig azért, hogy a nyakukon lévő ugynevezett kristálycukrot sózzák a közönség nyakába. Egy vidéki város nagykereskedőjéhez — százezreket vágott eddig zsebre katonai szállításokért — a napokban két waggon cukor érkezett. Az a város abból a cukorból egy szemet sem látott. A nagykereskedő eladta kis vidéki hitsorsos szatócsoknak. Miért? Mert a városi közönség ismeri a megszabott cukorárakat, a falusi paraszt nem. Az a szatócs adhatja tehát — és adja is — odakint a cukrot 1 korona 40 fillérért, sőt drágábban is, jó magas uzsorával, tehát képes mérsékelt uzsora mellett vásárolni a nagykereskedőtől.

Vagy nézzük a babot. Mióta megszabták a bab maximális árát, a paszulyt elnyelte — a kereskedelem. Pedig van és lesz babkészlet bőven, a föld nem kért többet a termésért, az eső sem lett drágább, a sok bab mégis eltűnt a nyilvános forgalom-

ból. Csempészárú lesz belőle, mint volt a nullás liszt; drága pénzen kapható lesz a közvetítő uraktól — de titokban. Száz százalékos haszonnal és hálás közönségért ráadásul.

A huszdrágításról, a ruhaneműek, cipő árának uzsorás felszólásáról köteteket lehetne írni. De most nézzünk másfelé.

Münchenben valaki betért egy vendéglőbe és ételapót kért. Az ételapót átfutván, egyszerre elment az étvágya, olyan uzsorásnak találta az árakat. Haragjában elvitte és kiíratta az ujságba az ételapót. Szólt pedig az „uzsorás“ ételapó ekképpen:

	Márka
Bouillon leves tojással	—25
Árpakása leves	—15
Ponty sültve burgonyával	1:30
Marhahus	—70
Marhahus zöldbabbal	—90
Csontos hus	—80
Csontos hus körözve	1:20
Vesepecsenye	—80
Borjucomb	—80
Borjuszeg	—80
Sertéssült	1:—
Egy egész csirke	3:—
1/4 vadkaesa káposztával	1:20
Paprikás csirke rizssal	1:—
Savanyuhus káposztával	—90
Marhasült burgonyával	—90
Tejfölös comb rizssal	—90
Paprikás borjumell	—90
Savanyu borjúhus	—80

Azt hisszük, ennyi elég volna. De még néhány tétellel kiegészítjük:

	Márka
Beafsteak	1:20
Beafsteak tojással	1:30
Bécsi rostélyos	1:—
Borjúkotlett	—90
Bécsi kotlett	—80
Egy főzött tojás	—15
Tükörtójas	—20
Rántotta	—60

A hideg ételek hosszú sorából kivesszük a következő két tételt:

	Márka
Beafsteak tartárral	1:30
Sonka főzve	1:—

A sajtok ára 20 és 30 pfennig között váltakozik.

Boldog müncheniek, a hol ezt uzsorának nevezik! S ne feledjük, hogy a müncheni adagok — mind az illető lap közléséből megállapítható — éppen kétszeresei a mieinknek. És nekik ez már is uzsora!

Adják ide ezeket az uzsorás-állapotokat nekünk és mi sohasem fogunk panaszkodni. Mi odaadjuk esérébe a közvetítőink felét. Vagy a háromnegyed részét. Vagy akár valamennyit. Ott a német fegyelem talán produktívabb munkára fogja őket szoríthatni, s így jól járunk mi is, meg a hasznosabb foglalkozás felé terelt tultengő közvetítés is. A derék bajorok bevették Varsó erődjeit; hátha meg tudják ostromolni az uzsora fellegvárát is?

x **Szeplő-májfolt** ellen megbecsülhetetlen az **YPO** krém és szappan, mely eltünteti a ráncokat, miltessereket, bőrvörösséget és pattanásokat, ára: 1 korona. Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Rimanóczy palota Telefon: 13-02.

Hat nap a lövészárokban.

A közönség oly élénken érdeklődik a lövészárkö-ünnepély tombola játéka iránt is, hogy a rendezőség jónak látja két napon át szórakoztatni ezzel a közönséget és pedig 21-én és 23-ikán. A Jobbkéz helyiségébe naponta érkeznek e célra a szép ajándék-tárgyak, melyekből holnap a rendezőség felfrissíti az ünnepély Rákóczi uti (volt Czillér-féle) kirakatát. *Köszeghy* Andi művészi kivitelű levelező-lapjai, melyeket szintén a tombolához festett, *Sonnenfeld* Adolf kirakatában lesznek közszemlére kitéve.

Ujabbán hozzájárultak a tombolához Szolnok Honka, Fekete Imre, özv. Nagyjócai Bogha Aurélné, Borbély Éva, Szilágyi Géza, Radnói Lukács Juli, özv. Gonsori Béláné, Lukács Mária, Schlauch Josefín, özv. Novák Kristófné, Schanker Ferencné 10 korona, Pelle urhölgy, Sztaniszlavazky Adolfné 20 korona.

Köztetszésben részesülnek a lövészárkö-ünnepély rendező jelvényei, melyeket a Jobbkéz helyiségében az ifjúság készített. Ezen rendezői jelvények a Rákóczi uti volt Czillér-féle kirakatban szintén láthatók. A jelvényeken rajta van a Vörös-Kereszt, a nemzeti szín a német birodalom színe, együttevve a lövész ünnepélyt jellemző céltáblát ábrázolja az egész.

A rendezőség nagyon köszöni a közönség eddigi szives pártfogását és a jótékony-cél érdekében szívesen veszi a tombola-tárgyak további adományozását.

..HIREK..

* **Személyi hir.** *Beöthy* László v. b. t. t. tegnap családjával együtt Nagyváradra érkezett, ahol *Miskolczy* Ferenc főispánnak volt a vendége. A volt kereskedelmi miniszter részt vett a vármegye rendkívüli ülésén is, majd családjával együtt meglátogatta fiát, aki jelenleg betegen érkezett haza a harcterről.

* **A megyéspüspök a trónörökösnél.** Dr. gróf *Széchenyi* Miklós v. b. t. t., megyéspüspök vas megyei időzéséből Budapestre érkezett. A megyéspüspököt a trónörökös ma, csütörtökön délután fél 3 órakor kihallgatáson fogadja a budai királyi palotában.

* **Beöthy Andor hadnagy Nagyváradon.** *Beöthy* László v. b. t. t. fia, Andor tudvalevőleg szintén a harctéren teljesít most kitünő szolgálatokat a hazának. A kitüntetett katona, aki mint huszárhadnagy vett részt a téli háboruban, legutóbb az oroszok üldözéséből vette ki részét. Ebben a nagy munkában beteg lett a fiatal hős és beteg kórházba küldték. *Beöthy* Andor tegnap érkezett meg Nagyváradra, ahol a megfelelő orvosi vizsgálat megtartása után a püspöki aula kórházában nyer majd ápolást.

* **Katonai kitüntetés.** A király *Zenk* Alajos 19. tábori tüzérezredbeli főhadnagynak az ellenséggel szemben vitéz magatartásáért a katonai érdemkereszt III. osztályát adományozta a hadiékítménnyel.

* **Katonai kinevezések.** A király *Ritschel* Armin 7. huszárezredbeli altisztet és *Stempel* Izidor 37. gyalogezredbeli altisztet hadnagy-számvivökké nevezte ki a tartalékban.

* Mozgalom a pápa függetlenségének helyreállításáért. A Magyar Kurir jelenti: A Temesvári Katolikus Kör VII. rendes közgyűlésében Matolay Zoltán dr. temesvármegyei t. b. árvaszéki elnöknek, a kör alelnökének indítványára „A Pápa szabadsága és a Szentszék függetlenségének biztosítása” tárgyában határozatot hozott, mely szerint megkeresi az ország összes katolikus egyesületeit, hogy hasonló szellemű határozataikkal a velük összeköttetésben álló társadalmi és egyéb befolyásos tényezőknél minden erejükkel odahassanak, hogy a legközelebbi békekonferenciákon nemzetközi biztosítékok legyenek, melyek szerint az Egyház feje az őt minden kétségen felül megillető függetlenségtől, melyre mint szabadságának subtratuma az Egyház kormányzásában nélkülözhetetlen szüksége van, többi megfosztható ne legyen. A határozat indoklásában a következőket olvastuk: „Az Unita Italia első törvényhozása által közvetlenül az egyházi állam elrablása után hozott 1871. évi május 15. i. Szentisége a pápa szuverenitását és állítólagos szabadságát biztosító guarantiga törvények, melyeket Visconti Venosta olasz külügyminiszter a külföldi kormányokkal is közölt, tényleg azokká lettek, miknek a Szentszék és a gondolkodó katolikusok keletkezésük óta tartották: semmit érők. A fides italica a három évtizedesnél idősebb szövetségi szerződéssel egyidejűleg széjjeltépte azokat a négy évtizedesnél idősebb garanciális törvényeket is. Szentatyánk szabadságának utolsó maradványait is megsemmisítették a hitszegő olasz sbirek. Ez már több, mint amennyit Anyaszentegyházunk hittű gyermekei eltűrhetnének. A világ katolikusainak mint egy embernek kell sikra szállaniok az Egyház fejének szabadsága és a Szentszék függetlenségének biztosítása érdekében. A német birodalomban is nagyarányú mozgalom indult meg ezen jelenleg legfontosabb katolikus cél mielőbbi és teljes elérése érdekében. Szent István birodalma katolikusainak pedig, kik Szent Péter utódainak — hogy csak Sylvester, XI. Ince pápákat említsük — oly végtelenül sokat köszönhetnek, e téren sem szabad elmaradniok a német katolikusok, sőt protestánsok mögött, kiknek nagyrésze katolikus testvérekkel egyértelműleg kívánja a katolikus Egyház fejének méltatlan helyzetéről való mielőbbi és végleges szabadulását.”

* Az állami tisztviselők közgyűlése. A nagyváradai állami tisztviselők, ma délután 5 órakor a törvényszéki esküdtzéki teremben gyűlést tartanak, melyre ezuttal hívják meg a helybeli állami tisztviselőket, a nyugalmazottakat is.

* Drágasági-előleg. Az általános drágaság mindenkit nagyon is közelről érint; de különösen a kisebb városi tisztviselők és alkalmazottak kétszeresen érzik a mostani idők nyomorúságát. Arra, hogy húst szerezzenek be a családjuk részére, nem is gondolnak, mikor elenyésző csekély díjazásukból még kenyérre sem telik. A törvényhatóság megszavazott ugyan részükre 10 százalékos drágasági pótlékot, de ahhoz nem tudnak jutni, mert a miniszter nem hagyja jóvá a törvényhatóság méltányos határozatát. Juricskay Barna tanácsnok legutóbb felvetette azt az életrevaló eszmét, hogy tekintettel a nehéz megélhetési viszonyokra, amelyek az egész tisztikart és az összes alkalmazottakat érzékenyen sújtják, a város utalja ki összes tisztviselői és alkalmazottainak egy havi fizetését drágasági előlegképpen. Azonban erről is hallgat azóta a tanács, holott éppen most volna arra legnagyobb szükség, mikor a télire valókat és a tüzfát beszerezhetnék a tisztviselők, nem

pedig majd később, mikor mindenért kétszeres árt kell fizetniök.

* Tojáseladás a városházán. Értesítem a város közönségét, hogy folyó hó 10. től kezdve naponta délután 2 órától 5 ig a városházán a Szent László téri főbejárat alatti alagsorban az élelmezési ügyosztály tojást fog árusítani darabonként 12 fillérért. Ugyanott nyíri új burgonya is vásárolható különként 20 fillérért. Egy család részére e készletből legfeljebb 6 darab tojás vásárolható egyszerre. Nagyvárad, 1915. augusztus hó 8. án. Lukács Ödön, főjegyző.

* Hősi halált halt huszárfőhadnagy. Ifj. danekai Pattantyus-Ábrahám Márton, az 1. huszárezred vitéz főhadnagya, a Signum laudis tulajdonosa, július 19-én a dunai víziút közepén hősi halált halt. A hősi főhadnagy az ütközet folyamán észrevette, hogy egyik gyalogezrednek hátrálni kezd, megállította a hátráló ezredet, s annak élére állva támadást vezényelt az oroszok ellen. Az ezred élén küzdő vitéz főhadnagy öt ellenséges golyó által eltalálva hősi halált halt. Tetemét Wassileuben a templom udvarán hantolták el, ahonnan családja nem sokára hazaszállította Illavára, a családi sírboltba. A hősi halált halt huszárfőhadnagyot Nagyváradon sokan ismerték, benne dr. Mártonffy Bogdán ügyvéd és Embler Géza táblabíró közeli rokonukat gyászolják.

* Két újabb nagy földrengés. A budapesti egyetemi földrengési obszervatórium a következőket jelenti: Nagy földrengések időszakát éljük. Műszereink ma délelőtt megint két katasztrófális földrengést jeleztek. Az egyik tíz órakor, a másik tizenegy órakor volt. Mindkettőnek a távolsága ezerhatszáz kilométer körül van, tehát pusztítási helyük a legnagyobb valószínűség szerint azonos. Minthogy az utóbbi rengés valamivel gyengébb volt az elsőnél, igen valószínű, hogy csak heves utólokése volt a tíz órai nagy földrengésnek. Hogy Olaszországban volt-e a földrengés, nem állíthatjuk, de valószínű, hogy a Földközi-tenger vidékén történt, mert ott aránylag elég gyakran fordult elő. A legnagyobb kilengés másfél centiméter volt.

* Kolerában megbetegedett gyárigazgató. Mezőtelegről jelenti tudósítónk, hogy az ottani intelligencia egyik tagja, Fenyvesi Ferenc gyárigazgató kolerában megbetegedett. A súlyos betegség fellépéséről azonnal értesítették a községi orvost, aki kezelés alá vette az igazgatót. Tudósítónk jelentése szerint a beteg állapota lényegesen javult. Mezőtelegről közönségét, tekintettel arra, hogy a legutolsó megbetegedéstől számított 8 nap alatt újabb eset nem fordult elő, ma feloldották a zár alól. Fenyvesi Ferenc az olajgyár telepen betegedett meg s így csak a gyártelepet kellett zár alá venni.

* Pályázat szappanra és gyertyára. A cs. és kir. hadügyminisztérium nagyobb mennyiségű szappanra és gyertya beszerzését rendelte el. Az ajánlatok f. évi augusztus hó 17-ig a hadügyminisztérium 12. osztályához küldendők. — A hadvezetőség továbbá bizonyos mennyiségű sátorkályhát (raj kályha) kíván beszerezni az előírt típus és mérvadó szerkezeti rajzok szerint, de azzal az eltéréssel, hogy a sárgarézcsöklő csapok (Scharnieolholzen) helyett ilyen vasdrótból készítendők. Az ajánlatok f. évi augusztus 16-ig a hadügyminisztérium 12. osztályához küldendők be. Mindkét szál-

ításra vonatkozólag a részletes feltételek a kamarai irodában megtudhatók. Nagyvárad, 1915. augusztus hó 8. án. A nagyváradai Kereskedelmi és Iparkamara: Dr. Moskovits József sk. elnök, Dr. Sarkadi Lajos sk. titkár.

* Esküvő. Lovász István máv. vonatkísérő folyó hó 15. én d. u. 1/2 4 órakor tartja esküvőjét Hadházy Juliska udéánnyal az olasz róm. kath. plébánia templomban.

* A nyári hőség veszedelmei kétségkívül a csecsemőre nézve a legnagyobbak, mert a legtöbb esetben egy megfelelő, megbízható táplálék hiányzik. Adjon azonban kedvencének Nestlé-féle gyermeklisztet, mely készítmény már nemzedékről nemzedékre számtalan esetben oly fényesen bevált, s azáltal nemcsak sok bánattól óvja meg magát, hanem kis gyermeke szép fejlődésében is gyönyörködhetik. Próbabozokat kívánatra azonnal teljesen díjtalanul küld a Henri Nestlé cég, Wien, I., Biberstrasse 38 e.

* Öngyilkossági kísérlet a kórházban. Tegnap délután hangos revolverlövés zaja verte fel a Biharmegyei kórház egyik külön osztályának esendjét. Az ápolók és a betegek egy ujonnan érkezett asszony, Pálffy Balázs őrmester feleségének ágya mellett gyűltek össze. A szerencsétlen asszony lábából patakzott a vér. Mikor kihallgatták, azt adta elő cselekménye okául, hogy nagyon el volt keseredve és túlságos ideges is volt. Pálffy Balázs őrmester tegnap este érkezett haza a harctérről. A vizsgálat megindult annak megállapítása végett, hogy mily körülmények között jutott a revolver Pálfiné kezébe a kórházban.

* Katona-temetés. A cs. és kir. tartalékkórház parancsnoksága közli, hogy Neubauer Mátyás 12. gyalogezredbeli gyalogos temetése ma délután 3 órakor lesz a csapatkórházból, ahonnan a Rulikovszky-uti temetőbe fogják kikisérni és ott örök nyugalomra helyezni.

* Kolera ellen. Fertőtlenítő anyagok ugymint Creolin, Carbolsav, Carbol por Lysoform Kali szappan stb. Legolcsóbban beszerezhető Farkas István Apolló drogeriájában Rákoczy-ut.

* Világos íróasztal és könyvszekrény, egy amerikai íróasztal, Vertheimszekrény, sodrony ágybetét eladó, Nagy Sándor-utca 4.

* Négy szoba és előszobából álló lakás, irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusztus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a házmesternél. Szent János-utca 3. szám.

* Aszódinál a katonaság az egész vonalon vásárol csokoládét, kávé, teát, rumot, konyakot, likőröket, boroviczka pálinkát, szardíniát, leveskockát, huskonzerveket, sajtot, lipői-turót, szalámit, kaviárt, hűsítő- és üdítőcukorkákat, gyengélkedőknek valódi málna szörpöt, munkásnépnek, hol a hus drága, ajánlok friss sósheringet nagyban is, raktáron befőzőcukor, kocka- és daráltcukor, mazsola, mandula és finom dió, kétszersült és gyermekeknek piskóta, szágó, kakaó, zabliszt, rizsliszt, burgonyaliszt, tapió, egyidejűleg ajánlom Aszódi-féle reklam kész darált kávémat, negyedikül 85 fillér. A vásárló közönséget meghívom augusztus 1-jei vásárlásra, az árak a régié. Aszódi Mihály Sas palota, Kossuth-utca, Telefon 635. szám.

x Egy nagy raktárhelyiség a Szacsavay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezni a Gazdasági és Iparbankrt.-nál.

* Dusafalva község határában 300 kis hold legelő bérbeadó. Értekezni lehet a Polgári Takarékpénztárnál Nagyváradon.

CIPÓ

Ujdonságaim megérkeztek!
Reichard Dezső
 Rákóczi-ut. Orsolya zárdá épület.

x Mindennemű **molyirtó** szerek és **fertőtlenítő** cikkek legolcsóbban beszerezhetők, Farkas István „Apolló” drogeriájában. Rákóczi-ut 7/B.

* **Zsuzsi kisasszony** a Rákóczy-uton 7. sz. alatt Aszódival szembe. Simor Gyula hangszerkészítőnél, Mikor az est mesélni kezd, Nem én lettem hűtlen hozzád, Te szőke gyermek. Háborus lemez ujdonságok. Hangszerek hegedük, gramafonok eladása és javítása olcsóárban. Húr különlegességek.

x **Poloskairtó NOXIN** biztos szer. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

IRODALOM

A rokkant katonák kenyérekeregete.

Mi lesz a rokkant katonákkal, esonkák, bénákkal a háboru után? Erre a szomoruan aggasztó kérdésre vigasztalóan és szinte felvidámítólag válaszol egy éppen most frissen megjelent és a legszélesebb körű népszerűsége számot tartható füzet, mely mind a 47 lapján azt bizonyítja példákkal és képekkel, hogy a rokkant, békés esonka ember nem koldus, nem nyomorék, hanem ha maga is úgy akarja, megkísérel mások is segítenek rajta, egészen önérzetes, munkabíró, munkaképes hasznos tagja lehet a társadalomnak és a maga családjának. Amiképpen a félszemű ember is még egészen tisztán láthat, olyanképpen dolgavégező, pénztkereső ember válhat becsületos, tisztos munkával a félkezű, féllábu, avagy merőben lábatlan katonából is. A hősök nem szorulnak kegyelemkenyérre.

Amputált vagy másképpen rokkantá vált katonák és ipari munkások egész meghatározatáról mutatja ki ez a könyvecske, hogy miképpen tanulhatnak meg bal kézzel írni, félkézzel gyalulni, vésni, esztergályozni, kosarat vagy gyékényt fonni, varrógépen dolgozni, a lábatlanok meg szélfonásban, asztalosságban, lakatosságban, fényképészetben, bőriparban, könyvkötészetben stb. mi módon képezhetik ki magukat. Vannak rokkantak, akik még a szobrászatban, építészeti rajzolásban, órásmesterségben, szőnyegmunkában, sőt a festészetben is elegendő tökéletességre vihetik igyekezetüket. Természetesen kinek mire van hajlandósága, testi és szellemi ereje. Meg aztán, hogy orvosi segítőeszközökkel kit-kit minő munkára lehet alkalmassá tenni.

Erről beszél éppen bő részletességgel ez a kis művecske, melyet egy melegsívű, nemesen gondolkodó, emberiesen érző magyar főúr: gróf Bethlen Balázné, Jósika Beatrix bárónő ültetett át németből magyar nyelvre és egyes részleteiben átdolgozva, a magyar viszonyokhoz alkalmazott.

A könyv címe: **Rokkant katonáink jövője.** Írta: dr. Biesalski Konrád orvostanár, a nagy Németországból, ahol már békeidőn, a háboru előtt is 221 műteremmel gondoskodtak a rokkantaknak 51 szakmában való oktatásáról.

Hát persze a németek ebben is hétértékes csizmában jártak előttünk. Mi most hát ne kullogjunk, hanem siessünk utasuk társadalmi segítő terein is és érjük utól őket, ahogyan már együtt, egy vonalban, egyforma hősiességgel harcolunk velük a csatamezőkön.

A Bethlen grófnő magyar szívével németből magyarrá átvarázolt kis tündérmesék könyv önbizalmat, életkedvet önt, ha elolvassák, esenka békés katonáinkba. De egyáltalán lelkesedést, érdeklődést és áldozatkészséget is támaszthat a társadalom minden rétegében azok iránt a hősök iránt, akik majdan — mint a könyvecske mondja — önmagukról így beszélhetnek: „Bizony nem kell hasznavehetetlen nyomorékként életemet leélnem. Saját kenyéremet ehetem családommal együtt és nem tekintve egy kis „hiányosságomat”, (amelyet a hazámért szenvedtem el és amelyre, mint a vitézségi érdemre, büszke vagyok) ugyanaz az ember maradtam, aki azelőtt voltam.

Ez a kis könyvecske, amely ezeket bizonyítja és amelynek élére Tisza István gróf miniszterelnök meg dr. Lumniczer orvosprofesszor irtak ajánló előszavakat, méltó minden művelt ember elolvasására és terjesztésére. Akinek módjában van, szerezzé meg. Ára csak egy korona. Megjelent a Lampel Róbert könyvkiadó cégnél Budapest, Andrássy-ut 21. Ebben a füzetben le van rakva az alapja mindannak, hogy miképpen lehetnek kenyérekerekké rokkant katonáink maguk erejével, maguk akaratával, társadalom és kormánysegítségével. Szívelelje meg mindenki. Hősök ne szoruljanak kegyelemkenyérre. Van rá mód, hogy ne szoruljanak rá.

Ezt a módot megmutatja a Bethlen grófnő könyve. Olvassa el mindenki.

Uj Idők. A tiszaparti Lidó címmel érdekes problémát vet föl az Uj Idők legújabb száma. A magyar Lidót óhajta megteremteni a Tisza partján és célja, hogy a mindenáron idegenben nyaralók figyelmet a Tisza bársonyos homokjára felhívja. — A mostani számban Szini Gyula irt elbeszélést A másik asszony címmel. Bónyi Adorján elbeszéléss, cikk az ötven évvel ezelőtt való Pestről, Gábor Andor regénye Egy untauglich noteszából, a Pillanatfölvételek rovata, humoreszk a lakásnézésről, valamint Szabolcska Mihály és Pál Rózi versei tarkítják a lap szövegrészét. — A képek közül felmilitjük a flottánkról készült legújabb fotografiákat, képsorozatot az olasz harcterről, valamint az északi harcterről. A lap előfizetési ára negyedévre öt, félévre tíz korona.

Az élet szépirodalmi és művészeti hetilap (szerkeszti Andor József) aug. 8-i száma a következő gazdag és bő tartalommal jelent meg: *Avanti, avanti signori...* Némethy Ödön. — *Vihar a hegyek között.* (Elbeszélés.) G. Miklósy Ilona. — *Sivatagban, őserdőben...* (Regény.) Sienkiewicz-Bányai. — *A visszahódított Galiciában.* Tóth Tibamér dr. — *Két kérés.* (Költemény.) Bodnár István. — *A mester zongorázik.* (Költemény.) Angyal Dezső. — *Hétfőke kisasszony.* (Elbeszélés.) Erdődi Mihály. — *Kultura.* — *Hétről-hétre.* — *Szerkesztői üzenetek.* — Ezenkívül egész sokaságát közli sz érdekes és aktuális képeknek. A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári-ut 15-c. Előfizetési ár félévre 10 korona. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal.

Legújabb táviratok.

Lomzától keletre előnyomultunk.

Elfoglaltuk az Ostrow melletti vasuti gócpontot.

Berlin, augusztus 11. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

Soucheztól nyugatra egy francia kézi-gránát támadást visszavertünk. Courcynál, Rheimstól nyugatra a franciák megkísérelték, hogy egy tölcserőt megszálljanak, amelyet arevonalkunk előtt robbantottak. Ebben megakadályoztuk őket. A robbantási tölcserőt megfoglaltuk el. Gyalogságunk késő este a Linge kopfon visszavert egy támadást.

Keleti hadszíntér.

Hindenburg tábornagy hadsereg csoportja az oroszok erőtlenségét, amelyeket az utolsó napokban a Riga—Mitau mütmentén megkíséreltek, könnyen visszaverte.

A Njementől északra egyébként nincs változás. Nagyobb orosz erőnek Kovnától ellenünk intézett támadása meghiusult.

Az augusztus 8-ika óta elfogott oroszok száma 2116-ra, a zászmányolt géppuska 16-ra emelkedett.

Lomzától keletre csapataink előnyomultak a Bobr—Narev vonal felé.

Az ellenség a Vizna melletti hidfőben még tartja magát. Lomzától délre az egész orosz arevonalk hátrál.

Az ellenség képtelen volt az erősen kiépített Cernovi—Bobr állást tartani. *Üldöző csapataink áthaladtak a Cernovi—Bobron és attól keletre előnyomultak.*

A vasuti csomópontot Ostrowtól délkeletre elfoglaltuk.

Novogeorgievsktől keletre megszállottuk az ellenségtől kiűrt Besjaminov-erődöt. Novogeorgievsk és Breszt Litovszk várakat léghajóink bombázták.

A szövetséges csapatok kemény üldözés közben balszárnyukkal elérték Kaluszyn vidékét. A jobb szárnyon Woyrsch vezérezredes hadserege a Jezlankától két oldalt Zukovtól nyugatra ma reggel rohammal elfoglalta az ellenséges utóvédállásokat.

A Meteor hősi küzdelmei.

Budapest, augusztus 11. (Saj. tud.) A második Behncke jelentés közli: Öfelsége segédhajója a Meteor az ellenséges őrhajókon merészen áttörve a brit part különböző pontjain aknákat rakott le. Nyolcadikára virradóra a Meteor az Orkney szigektől délkeletre a The Ramsey angol segédcirkálóra akadt. **Megtámadta és megsemmisítette.** A légénységből negyven embert megmentett. Másnap négy angol cirkálóval szembekerült. A harc kilátástalan és a menekülés lehetetlen volt. A parancsnok a **Meteor** elsüllyesztette, miután a légénységet és az angol foglyokat az elkobzott vitor-

lás legénységét biztonságba helyezte. A Meteor legénysége ép-ségben eljutott a német kikötőbe.

A trónörökös-pár Esztergomban.

Budapest, augusztus 11. (Saját tudósítónktól.) A trónörökös-pár félháromkor Esztergomba utazott. A kormány képviselőjében Hazai Samu, Ghillány, Roszner, Jankovich, továbbá Bárczy polgármester alkottak kíséretet. Az egyes községekben az átvonuláskor a lakosság sora között lelkes éljenzésben haladtak.

Esztergom határán Meszlényi főispán, Perényi alispán fogadták a trónörökös-párt. Harangzugas közepette vonultak be a városban, a felállított díszes diadalkapun keresztül. A fenséges párt a város nevében a polgármester üdvözölte s az utvonuláskor tömegek virágsojje közben kísérte a trónörökös párt.

A hercegprimás is meleg beszédben üdvözölte a trónörökös-párt.

A primás szavai mély hatást gyakoroltak a fenséges párra. A trónörökös meghatva köszönte meg a fogadtatást. A primás bemutatta Rajner felszentelt püspököt, a káptalan tagjait és hatóságokat, azután meglátogatták a székesegyházat, ahol Brühl praelátus odanyújtotta a feszületet. Az istentisztelet után a primás kalauzolásával megtekintették a primási pelotát.

Aknára futott angol torpedózúzó.

Budapest, aug. 11. (Saját tud.) Londonból jelentik: Az admirális közli, hogy a „Lyna“ angol torpedózúzó az Északi-tengeren aknára futott és elsüllyedt. 4 tisztet és 22 legényt megmentettek.

A Zeppelinek legutolsó támadásánál az angol keleti partokon tizenhároman meghaltak.

Igazságszolgáltatás.

§ A hadsereg érdekeinek megsértői. Klein Farkas cipész és neje álltak tegnap a nagyváradi kir. törvényszék előtt. A hadsereg érdekei ellen elkövetett vétséggel voltak vádolva.

Klein Farkaséknál, akik margitai lakosok, katonák voltak elszállásolva s így történhetett, hogy valamelyik katonára egyes élelmicikkeket vitt el hozzájuk azon céllal, hogy Kleinék majd el fogják adni s a befolyt pénzen megosztottnak. Így a Margitán székelő katonai parancsnokság élelmiszert készletéből kisebb mennyiségben kávé, cukor, rizskása, burgonya, azonkívül sertés és marhahus került a Kleinék tulajdonába.

A sertéshúst Lakatos Sándor és Mezei Lajos napszámosoknak akarták eladni, de ezek látva, hogy nem egyenes úton jutottak Kleinék a disznóhúshoz, feljelentést tettek ellenük. Ugyiszintén úgy cselekedett Rákosi József is, akinek marhahúst kínált eladásra Klein Farkas. A csendőrök az élelmicikkeket, a hus kivételével megtalálták Kleinék lakásán, akik ekkor beismerő vallomást tettek.

A kir. törvényszék, a gyorsított eljárás szerint tárgyalta az ügyet Ember Géza elnöklete alatt. A vádat Thury Endre kir. ügyész képviselte. A Klein házaspár a törvényszék előtt már makacsul tagadott, azonban a kihallgatott tanúk a vádat beigazoló vallomása megdöntötte tagadásukat. A kir. törvényszék Klein Farkast 7 napi, Klein Farkasné pedig 3 napi fogházra ítélte.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

Dr. PAPP KAROLY.

22665—1915. szám.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi miniszter ur 10297/915. eln. számú körrendelete értelmében ezennel közhírré teszem, hogy a m. kir. minisztérium folyó évi április hó 19-éről 1337/1915. M. E. számú rendelete értelmében bejelentés alá eső és az ugyanakkor 4700/eln. 20. b. 1915. szám alatt kiadott rendeletével hadicélokra igénybevettnek kijelentett üzemi berendezések közül a termelési adó alá eső szeszfőzők berendezéseit (pálinkafőző kis üstöket) a birtokosok (kezelők, őrzők) kötelesek a katonai igazgatás részére való végleges átvétel végett az alábbi rendelkezések szerint átadni.

Az átvett főző készülékek egy része szesztermelési célokra a községekben ideiglenesen meg fog hagyatni.

Az I. foku iparhatóság a kir. pénzügyigazgatóságtól vett kimutatások alapján közli a községi előljárással, (polgármesterrel) hogy mely főző készülékek fognak hadicélokra felhasználatni és melyek fognak szesztermelési célra meghagyatni.

2. §. Az átadásra kötelezettek tartoznak pálinkafőző készülékeiket hivatalosan lezárva a hozzájuk tartozó leletjegyzékkel együtt a községi előljárással (polgármester) által kitűzött határidőben a községi előljárással (polgármester) által a községi város területén belül kijelölt helyre elszállítani. A hivatalos zár amennyiben annak levéte e nélkül a készülék el nem szállítható, csak a beszállítás napján vehető le.

Nem szállítandók be a véglegesen átadandó azok a főző készülékek, amelyek nem hordozhatók, azaz befalazottak, illetve csak befalazottan használhatók és a melyekre nézve a községi előljárással (polgármester) a birtokosokat értesíti, hogy azok szesztermelési célokra továbbra is eddigi helyükön maradnak. Ezek átadásáról a községi előljárással (polgármester) külön fog intézkedni.

3. §. A községi előljárással (polgármester) az átadott főző készülékekről és tartozékairól az átengedőnek elismervényt tartozik adni és az átvett készülékeken, valamint külön álló alkatrészein az eddigi birtokos nevét és lakását feltüntetni.

A szesztermelési célokra meghagyott főző készülékek további használatát külön rendelet szabályozza.

A többi főző készülékeket a községi előljárással (polgármester) tartozik a folyó évi augusztus hó 15-ig a 10298/eln. 20. b. 1915. számú rendeletem szerint illetékes fémátvételi bizottság címére teherárúként feladni és egyúttal postán az elszállított készülékekről és külön a szesztermelési célra meghagyott főző készülékekről egy-egy kimutatást a vonatkozó eredeti leletjegyzékkel illetőleg a meghagyott készülékekre vonatkozólag a leletjegyzékek hivatalból hitelesített másolatával együtt a fémátvételi bizottságnak megküldeni.

A kimutatásban fel kell tüntetni a birtokost esetleg a készülékek őrzőjét, kezelőjét, a feladás helyét, a csomagolás nemét és a csomagokra alkalmazott jeleket, a csomagnak a felvevő vasuti hivatal által megállapított számát és azok nyersúlyát, az anyagok tiszta súlyát.

A kimutatás egy második példányát közvetlenül a központi fémrequisziós bizottság (Budapest kereskedelemügyi minisztérium) ipari műszaki ügyosztály címére kell elküldeni.

Ha oly főző készülékekről van szó, amelyek az átvételei bizottság helyén vagy annak közelében vannak és azért vasuton nem szállíthatók, akkor az említett időpontig mindegyikről a jegyzékeket kell beküldeni, amire az átvételi bizottság a községi előljárással (polgármesterrel) egyetértőleg meghatározza az elszállítás napját és esetleg az átadás helyét.

A szállítási költségeket a katonai igazgatás megtéríti.

Az elszállítás előtt a még le nem vett zárat a községi előljárással (polgármester) leveszi.

Ugy a felek, mint a községek (városok) által leszedett hivatalos zárat az illetékes pénzügyi szakasznak kell átadni.

4. §. Az átadott főző készülékekért járó térítést, a melyet külön rendeletem fog szabályozni a fémátvételi bizottságok állapítják meg és pedig úgy a községekben meghagyott mint a fémátvételi bizottságokhoz beküldött készülékek után.

5. §. Ez a rendelet nem vonatkozik azokra a termelési adó alá eső szeszfőző berendezésekre, a melyekre nézve a birtokos az I. foku iparhatóságtól azt az értesítést kapja, hogy azok továbbra is használatában és őrzésében maradnak.

Az I. foku iparhatóság erről a birtokost a kir. pénzügyigazgatóságtól vett kimutatás alapján tartozik értesíteni.

Ez a rendelet továbbá nem vonatkozik a töményítő készülékekre sem.

6. §. Ez a rendelet kihirdetése napján lép életbe. Hatálya Horvát-Szlavonországra is kiterjed.

Nagyvárad, 1915 augusztus 5.

Rimler Károly
polgármester.

Luczernával vegyes

kerti széna

körülbelül 20 mázsa

eladó

Uri-utca 56. sz. alatt.

Hirdetmény.

A magyar kir. honvédelmi miniszter ur 171301—1915 számú rendelete alapján közhírré teszem, hogy Budapest székesfőváros közönsége által boldog emlékeztető József főherceg ur Ó. cs. és kir. Fensége honvéd főparancsnokságának 25. évfordulója alkalmából s annak emlékére, a magyar kir. honvédség árvái részére, az illetőségre való tekintet nélkül létesített alapítványi helyek közül jelenleg a „József“ fiárvaházban egy, az „Erzsébet“ leányárvaházban pedig szintén egy hely kerülhet betöltés alá, amely helyekre ezennel pályázat hirdetik. Mindkét árvaházban való felvétel kelleki-kép igazolandó: a) az, hogy a felvételt kért gyermek tényleg a magyar kir. honvédség kötelékébe tartozott vagy tartozó apának törvényes leszármazója, b) a vagyontalanság, c) félárvánál (akik tudniillik apátlanok, vagy anyátlanok) az életben levő szülő vagyontalansága, d) hogy az árva 6 életévét már betöltötte és hogy fiu árva a 10 ik, a leány árva pedig a 12-ik életévét még tul nem haladta, e) hogy ép testű és elméjű, a himlőn át esett, vagy ellene sikerrel beoltatott. Az árva kora és a szülők elhalálása hiteles anyakönyvi kivonattal, a testi és elméleti állapot, a himlőoltás és a vagyontalanság közhatóságilag hitelesített orvosi és helyhatósági bizonyítvánnyal igazolandó. A kellően felszerelt bolyegtelen kérvények, melyekben a szülő vagy gyám neve, állása és lakhelye (város, megye, utolsó posta) is felemlítendő, folyó évi augusztus hó 31-ig a magyar kir. honvédelmi miniszterhez nyújtandók be ahonnan Budapest székesfőváros hatóságához fognak küldetni és a kijelölési jog gyakorlása végett József főherceg ur Ó. cs. és kir. Fenségéhez fognak felterjesztetni. Az alapítványi helyek az 1915—16. tanév folyamán lesznek betöltendőek s a felvétel vagy felvételtől az árvák hozzátartozóit Budapest székesfőváros tanácsa hatósági úton fogja értesíteni. Nagyvárad, 1915 július hó 31. *Elemér Ferenc*, katonai ügyi tanácsnok.

Nagyvárad város tanácsának árverési
küldöttségétől.

ad. 9778—1915. sz.

Árlejtési hirdetmény.

A városi tanácstól nyert megbízás folytán katonai gyakorló-téren építendő honvéd tüzér löszerraktár és tartozékai építő munkálatainak vállalatba adása céljából folyó évi augusztus hó 31-ik napján d. e. 10 órakor a városháza bizottsági termében nyilvános árlejtést fogok tartani.

A vállalatba adandó munkálatok a következők:

1. Föld kőműves és elhelyező munka.
2. Vas munka.
3. Kőfaragó munka.
4. Ács munka.
5. Bádogos munka.
6. Tető fedő munka.
7. Asztalos munka.
8. Lakatos munka.
9. Mázoló.
10. Villámhárító.

Ajánlatot lehet tenni az összes munkákra avagy egy, vagy több munka csoportra is. Bánatpénzül az ajánlati összeg 5 %-át teendő le a városi házipénztárba.

A bánatpénz készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban tehető le.

A bánatpénzt az ajánlathoz csatolni nem szabad, hanem a bánatpénz kitételét igazoló nyugta vagy annak közjegyzőileg hitelesített másolata csatolandó az ajánlatához.

Az ajánlatok csak írásban alulírott küldöttségi elnök kezéhez 1915. év augusztus hó 31-ik napjának délelőtt 10 órájáig adhatók be. Az ajánlatok nyilvános árlejtésben fognak felbontatni. Az ajánlatok 1 koronás bélyeggel látandók el és csak szabályszerűen kiállított és pecséttel lezárt sértetlen borítékban elhelyezett és közvetlenül vagy posta útján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni. A borítékban megjelölendő a munkálat melyre ajánlat vonatkozik. Ajánlat csak az egységárak megjelölése mellett tehető, ebből a célból a város ártételekkel ki nem töltött költségvetéseket bocsájt a pályázók rendelkezésére vagyis az ajánlattevőknek maguknak kell azon egységárakat kitüntetni, melyek mellett a munkálatok végrehajtását kötelezik.

A fenti vállalatra vonatkozó általános és részletes feltételek ártételekkel ki nem töltött költségvetések és tervek a városi mérnöki hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők és a feltételek és költségvetések díjtalanul megszereshetők.

Minden ajánlattevő ajánlatában világosan kitenni köteles, hogy a jelen hirdetményt, az árlejtési feltételeket ártételekkel ki nem töltött költségvetéseket és terveket ismeri és azokat magára kötelezőnek elfogadja.

A közszállítási szabályrendeletnek a hazai gyártmányok és magyar honos műszaki erő stb. alkalmazására vonatkozó határozmányai minden ajánlattevőre feltétlenül kötelezők.

Az ajánlattevő tett ajánlata azonnal és mindaddig kötelezi, míg az ajánlatok felett a végleges döntés meg nem történik ellenben Nagyvárad városát csakis az árlejtés eredménye felett közandó határozat jogerőre emelkedésével kötelezi.

Ama pályázók, kik ajánlatuk benyújtásakor a várossal még üzleti összeköttetésben nem állottak, illetve a városi hatóság előtt még ismeretlenek, tartoznak szállító képességüket és megbízhatóságukat azon keresk. és iparkamara bizonylatával igazolni, melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

A város közönsége fenntartja a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlott árakon tekintet nélkül szabadon választhasson, esetleg újabb árlejtést tarthasson.

Nagyvárad, 1915 július 24.

Komlóssy József s. k.

jog. és gazdaságügyi tanácsnok
mint küld. elnöke.

Hirdetmény.

Mivel az utóbbi időben is gyakran előfordult, hogy a tábori postai küldemények gyulékony tartalmuk miatt elpusztultak, sőt más csomagokat is a tűz martalékává tettek: a m. kir. Belügyminiszter ur 32881—VI. a. 915. B. M. számú rendelete alapján figyelmeztetem a közönséget, hogy a könnyen gyuló és a robbanó anyagok a postai szállításból ki vannak zárva s hogy a postai hivatalok szokatlan postai árumintákat és csomagokat, amelyek gyufát, benzint, benzines-tűzszeres számokat, (megtöltve) petróleumot, spiritust, vagy más efféle könnyen gyuló és könnyen robbanó tárgyakat vagy anyagokat tartalmaznak, szállításra nem fogadtatnak el. S miután azt tapasztaltuk, hogy a közönség — mindazonáltal, hogy a fent jelzett tilalom már széles körben ismeretett, — a robbanó és gyulékony anyagokat tartalmazó tárgyakat még ma is gyakorta küldi, a postai hivatalok az áruminta küldeményeknél a fenti tilalmat kémpróbák útján ellenőrzik, míg a csomagoknál — ha ilyen tartalom gyanuja fölmerül — a feladót kötelezhetik a csomag felbontására. Figyelmeztetem továbbá a közönséget, saját érdekében arra is, hogy aki ily tárgyakat a tilalom elhárítása vagy hamis nyilvánítása mellett ad postára, kihágást követ el s ezen felül a tiltott tartalmú küldemény által okozott kárt is köteles a postának megtéríteni.

Nagyvárad, 1915 július 5 én.

Gerő Armin,
rendőrfőkapitány.

Bevonulási hirdetmény.

A népfölkelésre kötelezetteknek az 1886. évi XX. törvények alapján történt általános behívása folytán az 1876. és 1877. évben valamint az 1878. évtől 1890. évig bezárólag született, továbbá az 1892., 1893. és 1894. évben született népfölkelésre kötelezett — nemkülönbön a népfölkelésről vagy a hadiszolgáltatásokról szóló törvény alapján kirendelt (igénybevett), de ezen szolgálatból időközben elbocsátott egyének (munkások, kocsisok, hajésárok, stb.), ha a megtartott népfölkelési bemutatón szemlén, illetőleg pótszemlén a népfölkelési fegyveres szolgálatra alkalmasnak találtattak

1915. évi augusztus hó 16-án

— amennyiben névszerint felmentve nincsenek — a népfölkelési igazolványi lapon feltüntetett m. kir. honvéd kiegészítő illetőleg cs. és kir. kiegészítési kerületi parancsnokság székhelyére népfölkelési tényleges szolgálatra bevonulni tartoznak.

Mindazok az egyének, kik önkéntes belépés folytán a honvédségbe vagy a cs. és kir. közös hadseregbe (akár mint egyévi önkéntesek is) már besoroztattak, tekintet nélkül arra, hogy mely születési évfolyamba tartoznak, tényleges szolgálatra 1915. évi augusztus 16-án bevonulni kötelesek.

Az 1878—1890. évi és 1892—1894. évi születésű azon hivatásos gépészekre és fűtőkre, kik saját kérelmükre az illetékes kiegészítő parancsnokság által 1915. évi szeptember 15-éig már elszabadságotáltak, ezen bevonulási hirdetmény nem vonatkozik, az 1877. évi születésű azon hivatásos gépészeknek és fűtőknek tényleges szolgálatra pedig, kik a mezőgazdasági (arató, cséplő, kaszáló stb.) gőzös vagy motorgépeknél alkalmazva vannak, beigazolt alkalmaztatásuk esetében saját kérelmükre az illetékes kiegészítő parancsnokság által 1915. évi szeptember 15-éig elhalsztatik.

A bevonulók bevonulásuk alkalmával lehetőleg erős lábbelit, evőeszeszt, sprólkosok kéziszerket és 2 napi élelmet hozzanak magukkal.

Ezen felszerelési tárgyak, amennyiben a katonai szolgálatban használhatóknak minősítetnek, értékük szerint meg fognak térítettetni.

A bevonulás alkalmával a népfölkelési igazolványi lap birtokosa a vasutakon harmadik (gőzhajón második) osztályon ingyen utazik; ez a népfölkelési igazolványi lap azonban a vasuti, gőzhajó állomáson jóval a vonat vagy hajó elindulása előtt az állomás jegypénztáránál lebélyegzendő.

Azon behívott népfölkelésre kötelezett, aki a kitűzött határidőre és helyre be nem vonul, karhatalommal vezetettik elő s a katonai behívás iránt tanúsított engedetlenség megbüntetéséről szóló 1890. évi XXI. t. c. 4. §-a értelmében két évig terjedhető börtönnel büntetettik.

A magyar királyi honvédségbe vagy a cs. és kir. közös hadseregbe önként belépni óhajtó népfölkelésre kötelezett a törvényes korlátok között a csapattestet maga választhatja, a tényleges szolgálatra történt bevonulása után azonban csak azon csapattesthez kérheti felvételét, ahová mint népfölkelésre kötelezett beosztását nyerte.

A hadiszolgáltatásokról szóló 1912. évi LXVIII. t. c. alapján annak idején kirendelt vagy ezután kirendelendő azok a 18—50 éves népfölkelésre kötelezettek, kik a fegyveres erő kötelékében teljesítenek személyes szolgálatot, illetőleg a köszénbánya munkásosztagokhoz tartoznak, az 1886. évi XX. illetőleg az 1915. évi II. t. c. alapján behívottnak tekintetnek.

Kelt 1915. évi július havában.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a
Wolfram lámpák

Ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzó-
lámpák nagy raktára legolcsóbb áron a
közönség rendelkezésére áll. Telefon rendezés
és ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Erősz ójfel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-
lási és erőátviteli berendezé-
sek felszerelését.

Csellárok,

évlámpák

állandóan nagy választékban kap-
hatók.

Villamos motorok

1/2 lóerőtől minden nagyságban.

Fűszerelő telefonja 55. sz.